

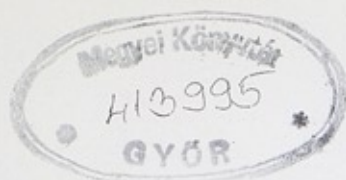
CH 7617

GYŐRI HOLOCAUST FÜZETEK I.

**A győri zsidóság története,
különös tekintettel a holocaustra**

(dokumentumgyűjtemény)

Duna-táj Magyar-Izraeli Baráti Kör

CH 7617

**A győri zsidóság története,
különös tekintettel a holocaustra**

(dokumentumgyűjtemény)

GYŐRI HOLOCAUST FÜZETEK I.

**Győr
2005.**

413995
Megyei Könyvtár Győr

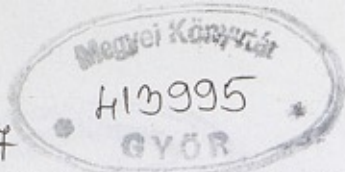
0 000003 315446

9021 Győr Baross Gábor u. 4.

Kiadja:

Duna-táj Magyar-Izraeli Baráti Kör

CH 7617

323
G-93

Duna-táj Magyar-Izraeli Baráti Kör kiadványa

A kötet megjelenését támogatta:

**A HOLOCAUST MEGEMLÉKEZÉSE
IDEIGLENES SZAKKOLÉGIUM**

Szerkesztette:
Bana József

A dokumentumok birtokosa:
Győr Megyei Jogú Város Levéltára

Tartalomjegyzék

Bevezető.....	5
---------------	---

A győri zsidóság rövid története.....	6
---------------------------------------	---

Dokumentumok.....	10
-------------------	----

Ajánlott irodalom.....	59
------------------------	----

Bevezető

A Győrött működő Duna-táj Magyar-Izraeli Baráti Kör 2004-ben elhatározta, hogy a holocaust 60. évfordulója tiszteletére egy kis kiadványsorozatot szándékozik kiadni a győri zsidóság holocaustra vonatkozó dokumentumai-ból.

A Duna-táj Magyar-Izraeli Baráti Kör Győr Megyei Jogú Város Levéltárát bízta meg a kiadvány elkészítésével. A kiadvány röviden tartalmazza a győri zsidóság történetét a kezdetektől egészen az 1947-es emlékmű felállításáig. A kiadvány elsősorban eddig nem ismert levéltári forrásokat tartalmaz, amely kiegészíti az eddig amúgy is szegényes publikációkat. Alkalmat teremt arra, hogy bepillantást nyerjünk a helyi igazgatást végző szervek tevékenységébe, vagyis milyen szerepet is tölthettek be a holocausttal kapcsolatban. A kiadványból főként a közigazgatás intézkedéseit ismerhetjük meg, amely a maga idejében gördülékenyen szolgálta ki a központi akaratot. Ennek következtében a győri zsidóság többsége megsemmisült. A dokumentumok csupán adalékul szolgálnak a holocaust helyi eseményeinek megismerésében, hiszen már néhány munka érintette a kérdést, gondolunk itt most a hasonló kiadásban megjelent Kemény József műre, vagy az ezt kiegészítő Domány István által készített kiadványra, amely szintén 1947-ig tárgyalta az eseményeket (ez főként a helyi sajtóra alapozva készült). Ugyancsak fontosnak tartjuk a 2004-ben megjelent Lónyai Sándor-féle kiadványt is. Utalva, ezekre a Duna-táj Magyar-Izraeli Baráti Kör a maga szerény eszközeivel csak egy kis forrásokat felvonultató mű elkészültét célozhatta meg.

A győri zsidóság rövid története

Győr városában már a 15. században éltek zsidók. Győrszigetben helyezkedtek el. 1795-ben építették meg imaházukat. A szabadságharc után már mintegy háromszáz főnyi zsidóság lakott Győrben és Győrszigetben, akik 1851-ben egy hitközségbe egyesültek.

1866-ban az egyre növekvő zsidóság elhatározza, hogy zsinagógát építenek. Pályázatot írnak ki, amelyen Benkő Károly pesti építész terve kapja az első díjat. 1868-ban kezdi meg Fraenkl Vilmos bécsi építész a templom és iskola építését, amelyet 1870. szeptember 15-én avattak fel.

A pályanyertes Benkő Károly iskolával egybeépített győri neológ zsinagógája messziről látható kupola és négy mellékkupola díszíti. Kupolája magasan kiemelkedik, egyik jellegzetessége a győri városképnek.

Kemény József, a hitközség egykori képviselőtestületének tagja „*Vázlatok a győri zsidóság történetéből*” című könyvében 1929-ig foglalkozik a témával.

A legrégebbi írott emlék egy Simon zsidóról szól, aki 1490-ben Győrből Sopronba költözött, ahol feleségével és gyermekeivel együtt börtönbe vetették. A város falai közt lakóknak a 17. század vége felé már imaházuk is volt, ami után rendszeresen adóztak.

A város földesura a török hódoltság korában nem szívesen tűrt meg e végvár jellegű helységben mást, mint római katolikust. A zsidók zöme ezért Szigetben és Pataházán húzódott meg.

Győr polgársága 1743-ban megváltotta a káptalan földesúri jogait és 1748-ban kiűzte a zsidókat a város határából. A kiűzöttek is Győrszigetben helyezkedtek el, amely a püspök földesurasága alatt állt. (Ezt a helyet csak a

Rábca folyó választotta el Győrtől). 1791-ben 30 zsidó család lakott itt, akik a későbbi hitközség alapját alkották. 1795-ben építették meg imaházukat. 1840 után kezdett jelentősen gyarapodni a városban letelepedő családok száma.

Az 1848-49-es szabadságharcban, Klapka tábornok seregében, a 4. (győri) zászlóaljban, számos zsidó honvéd harcolt. Az osztrákok megsarcolták a hitközséget, lelkészüket elfogták, egy zsidó fiút kivégeztek.

A szabadságharc után már mintegy 300 főnyi zsidóság lakott Győrben és Győrszigetben, akik 1851-ben egy hitközségbe egyesültek.

1866-ban határozza el az egyre növekvő városi zsidóság, hogy zsinagógát építenek. Pályázatot írnak ki, amelyen Benkó Károly pesti építész terve kapja az első díjat. 1868-ban kezdik meg a templom és iskola építését, amelyet 1870. szeptember 15-én avattak fel. Ugyanebben az évben — 1870-ben — válnak ki az ortodoxok a kongresszusi hitközség keretei közül, és alapítják meg saját hitközségüket.

A zsinagóga

1925-26-ban, nagy költséggel, Bachrach Arnold műépítész tervei alapján, jelentősen kibővítették a nagytemplomot. 1927-ben pedig felavatják a kistemplomot, a hétköznapi és téli istentiszteletek otthonát.

Az első rabbi, akinek nevét feljegyezte a hitközség története, Ábrahám Schick (1803-1830) volt. Utána Eleázár Strasser (1834-1837), majd Freyer Salamon Jakab (1839-1860) következett. Az utóbbi kezdte meg Győrben a rendszeres anyakönyvvezetést. Dr. Ranschburg Salamon 1860-1887 között volt a hitközség lelképásztora. Veje, dr. Fischer Gyula, 1887-től 1898-ig, dr. Schwarz Mór 1898-tól 1936-ig ült a rabbi-székekben.

A hitközség elnökei közül kiemelkednek: Koppel Neuhauser (a 18. század végén), Baruch Ede (1855-1862) a szombati hetivásár áthelyezésének harcát vezette, Deutsch Ignác (1863-1866), Abeles Fülöp (1867-1872), Schreiber Ignác (1872-1874) megalapítja az „*aggok házát*”, Nagel Benő (1874-1891), dr. Pfeiffer Fülöp (1891-1905), Perl József (1905-1919). Meller Ignác (1920-1923), Adler Károly (1924-1928), és dr. Kallós Henrik (1928-1940).

Feltűnő, hogy éppen a legutoljára ide települt zsidóság hozta létre a legszerteágazóbb és legsokoldalúbb egyesületeket. Sajnos az egykor gazdag egyesületi életnek csak kevés adatát ismerjük, mivel ezek irattárai elvesztek. A kezdetben kizárólag csak Győrszigetben élő zsidóság az 1848-as szabadságharcot követően fokozatosan települtek át Újvárosba, ám többségük végig megmaradt Győrszigetben. Amikor 1905-ben Győrszigetet Révfaluval együtt Győr városához csatolták, akkor az eredetileg győrszigeti egyletek egyesültek a városiakkal, és többük székhelyét áttették Újvárosba. Ezért közöljük a győrszigeti egyesületek nevét is az alábbi táblázatban.

Egyesület neve	Alapítás évszáma
Győr és Győrszigeti Izraelita Szent Egyesület	1737, 1904 ¹
Győr és Győrszigeti Izraelita Részvét Egylet	1867, 1900
Győr és Győrszigeti Izraelita Nő Egylet	1868, 1905
Győri Izraelita Krajzár Egylet	1878
Győr és Győrszigeti Szandikaoth Izraelita Komassági Egylet	1889, 1900
Torasz-Cheszed (kegyelet) Egylet	1911
Izraelita Ifjúsági Kultúr Egyesület	1930
Győri Izraelita Leány Egyesület	1930
Győr Ortodox Izraelita Szent Egylet	1931

Az első világháborúban a győri hitközség 85 fiát veszttette el a harcokban.

A templom, egyben a hitközség sorsának alakulására a 20. század két világháborúval terhelt történelme szomorú bélyeget nyomott. Győr zsidóságának túlnyomó többsége a holocaust áldozata lett, sokan pedig szét-szóródtak. Legutóbbi időben a hitélet újjáéledésének lehetünk tanúi.

A monumentális városképet is jellegzetessé tevő templomuk megmentése érdekében az elmúlt években komoly lépések történtek.

¹ A második dátum az újjáalapítás időpontja.

Dokumentumok

Győr szab.kir.város
polgármestere.

11025/1939.sz.

Tárgy: Az 1939.évi IV.t.c.hatálya alá
tartozó házalók iparüzése.

H.

A m.kir.kereskedelem és közlekedésügyi miniszter ur 43239/1939 I.sz.rendelete szerint házaló kereskedés gyakorlására jogosító engedélyt a zsidó közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939.évi IV.t.c.12.§-ának 1.mondatában foglalt jogosítványnak kell tekinteni. Ennélfogva olyan személynek, aki az idézett törvénnyel értelmében zsidónak minősül, házalási engedélyt kiadni nem szabad.

Az 1852.évi szeptember hó 4-én házalókereskedés gyakorlása tárgyában kiadott császári nyílt parancs 7.§-ának 1.bekezdése szerint a házalókereskedés gyakorlására engedély csak egy évre adható. Ebből folyik, hogy a házalási engedélynek évről-évre történő meghosszabbítása-
kor új házalási engedély kiadásáról van szó, következésképpen az 1939. IV.t.c.értelmében zsidónak minősülő személy házalási engedélyének hatálya nem hosszabbítható meg.

Erről dr.Horváth István tb.tanácsnokot, a városi adóhivatalt és Somogyi Ferenc irodaigazgatót értesítem.

Győr, 1939. szeptember 25.

A kiadmány hiteléül:

irodavezető.

Polgármester nevében:
dr.Horváth József sk.
tanácsnok.

Kiadol.
Dr. Horváth József
tanácsnok.

Győr, 1940. január 13.

Méltóságos

Polniczky Lipót urnak, Győr-Moson-Pozsony egyesített
vármegyék főispánjának, mint az igazoló választmány
elnökének,

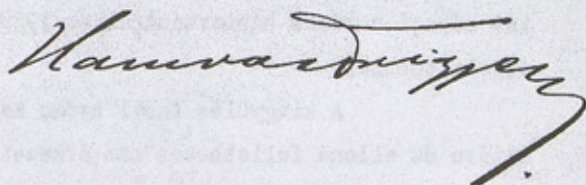
G y ő r .

Méltóságos Uram!

Ma lett kézbesítve nekem Győr szab.kir.város
igazoló választmányának f.hó 10.-én kelt 1/1940. számú határo-
zata, törvényhatósági biz.póttagságom tárgyában. Tisztelettel-
jesen bejelentem, hogy az 1939. évi IV.t.c. hatálya alá tarto-
zom.

maradok Méltóságod iránt

megkülönböztetett tisztelettel

Győr szab.kir.város
polgármestere.

959/1940.

Tárgy: Zsidó iparúzők arányszámá-
nak megállapítása.

Mell.: 6 drb.

Nagyméltóságú

M. Kir. Belügyminiszter Ur !

A város törvényhatósági bizottságának kiugyűlése 210/kiugy.1939.sz. határozatával a közigazgatási ügyosztály azok kezelőszemélyzeti és ideiglenes alkalmazottai részére, akik a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szó-
ló 1939. évi IV.t.c. végrehajtása tárgyában kibocsátott 7.720/
1939.M.E.sz. kormányrendelet 37.§-ában nyert utasítás alapján le-
folytatták a kereskedők, iparosok és vállalatok igazolási eljárá-
sát, 300.- P. külön munkadíjat állapított meg azzal, hogy fedeze-
tét képezi a város háztartásánál az 1939. év végén mutatkozó be-
vételi többlet.

A kiugyűlés fenti számú határozata közszemlére volt
kitéve és ellene fellebbezés nem érkezett.

A kiugyűlés határozatát tisztelettel felterjesztem
azzal, hogy azt jóváhagyni méltóztassék.

Jelen felterjesztésem mellékletei:

- 1./ A város közigazgatási ügyosztályának előterjesztése.
- 2./ A külön díjazás megállapítására vonatkozó határozati
javaslat.
- 3./ A kiugyűlés 210/kiugy.1939.sz. határozata 2 péld.
- 4./ A kiugyűlési határozat közszemléretételére vonatkozó
hirdetmény.

5./ Jelentés a közszemléretétel lejártaól.

Győr, 1940. évi január hó 23.

Zsuzsanna

Polgármester nevében:

Rey
tanácsnok.

959/1940.

Erk 10 1940. 2. 4.

Tisz

Figy

Exp

100 1940. 2. 4.

G:Z

B. /Győr thj. város szabályrendelete a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939:IV.t.c.végrehajtása tárgyában kiadott 7.720/1939.M.E.számú rendelet 64.§-a alapján kiállított tanusítványokért szedhető díjakról.

1. §.

/1/ Azokért a tanusítványokért, amelyeket a város polgármestere a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939:IV.t.c.végrehajtása tárgyában kiadott 7.720/1939.M.E. számú rendelet 64.§-a alapján annak megállapítása és tanusítása végett állított ki, hogy a kérvényező az 1939:IV.t.c.l.§-a értelmében zsidónak nem tekinthető, díjat kell fizetni. A díj az első példányért 5 /öt/ pengő, minden további példányért, mint eredeti másolatért 2 /kettő/ pengő.

/2/ Az /1/ bekezdés alapján szedett díjat a törvényhatóság háztartási alapja javára kell elszámolni.

/3/ A díj befizetését igazoló postatakarékpénztári csekk-elismervényt a tanusítvány kiállítása iránt előterjesztett kérelemhez kell mellékelni.

2. §.

A befizetett díjat a kérelmezőnek vissza kell fizetni, ha a tanusítvány kiállítása iránt előterjesztett kérelem bármely oknál fogva nem volt teljesíthető.

3. §.

/1/ Mentes a díjfizetés alól az, akinek keresete a helyben szokásos napszámbért nem haladja meg és

vagyonja nincs. Mindezt hatósági vagyoni /szegénységi/ bizonyítvánnyal kell igazolni.

/2/ Az /1/ bekezdés esetében a díj befizetését igazoló post

tatakarékpénztári csekkelismervény helyett a vagyontalansági bizonyítványt kell a kérelemhez csatolni.

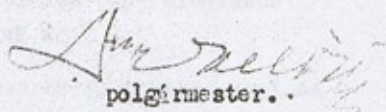
4. §.

Ez a szabályrendelet a jóváhagyás esetében a közhirrétételt követő 30 nap után lép hatályba.

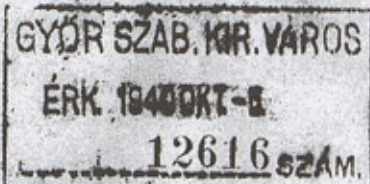
162/1940.kgy.

Tárgyalta és elfogadta Győr.szab.kir.város törvényhatósági bizottságának közgyűlése 1940. évi augusztus hó 1. napján megtartott rendes közgyűlésében.

Győr, 1940. évi augusztus hó 22.

polgármester..

38670

Győr Szab. Kir. Város méltóságos
POLGÁRMESTER URÁHOZ
GYŐR

k é r v é n y e

A handwritten signature in dark ink, appearing to be "Héj János".

Baross Szövetség győri szervezete
nevében Dr. Héj János elnök győri
lakosnak, képv.:

Dr. Leitner István ügyvéd

Győrött

A handwritten signature in dark ink, appearing to be "Leitner István".

zsidóknak a piacokról va-
ló kitiltása iránt .

Méltóságos Polgármester Ur !

A Baross Szövetség győri szervezete azzal a kérelemmel fordul Méltóságos Polgármester Urhoz:

hogy a zsidó árusok bucsukon, országos vásárokon, heti, napi és az Apolló mozgófényképszínház mögötti zsidóvásárokon a jövőben helyfoglalási és árusítási engedélyt ne kaphassanak és a kiadott helyfoglalási és árusítási engedélyeket tőlük megvonni méltóztassék.

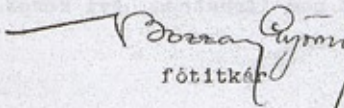
A zsidóknak a bucsukon árusítástól való eltiltása a 80158/1922 K.M. sz. rendeletről folyik és a zsidóknak a bucsukon való üzérkedése ellen a vallásos felfogás mindenkor tiltakozott.

A zsidóknak az országos vásárokról a heti, napi és zsidóvásárokról való eltiltását pedig az 1939 évi IV. t.c. re alapítjuk és annak szellemét kérjük az előterjesztésünk elfogadásával megvalósítani. A 6 %-os arányszám alkalmazása itt célra ugyanis nem vezetne, mert a 6 % tőkeerős zsidó kereskedő a 94 % keresztény részére olyan egészségtelen versenyt támasztana, ami ellentétben lenne a zsidótörvény szellemével.

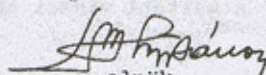
Hivatkozunk továbbá arra, hogy a kérelmünk előterjesztésénél és teljesítésénél már több város és megye bennünket megelőzött. A zsidókat kitiltották a piacokról Pest, Fejér, Heves megyékben, Eger városban és még több megyében, illetve városban.

A Baross Szövetség győri szervezete nevében kérelmünk megismételve vagyunk

teljes tisztelettel:

főtítká

elnök

Alulírott H a á s z E r n ő győri lakos cipésmester 1939. év elején lettem római katolikussá. második kijelentkezésem a zsidó vallásból 1939. január 2-án történt, első kijelentkezésem még 1938. év decemberében. Kijelentkezésemkor tanúk voltak Gál István vendéglős győri /Kossuth-u. 98. sz./ lakos és feleségem. A katolikus egyházban már 1938. év folyamán jelentkeztem. Ezt többek között igazolhatja Grábics Frigyes szobámester győri lakos /üzlet Kármeliták épülete /. Nem vitás tehát, hogy a törvényes határidőt /1938.december 31./ megelőzőleg történt a kijelentkezésem zsidó vallásból. A második kijelentkezésem 2 nappal a határidő után történt amiatt, mivel közbeestek az ünnepek. A katolikus egyházba való áttérésem már 1938. őszén folyamatban volt. Előadom még, hogy 1923. július 8-án kötöttem házasságot , amikor is katolikus reverzálist adtam ös- keresztény feleségemnek, ezzel is tanujelét adtam a kereszténység iránti együttérzésemnek. Az itt előadottak alapján kérelmet terjesztettem elő, hogy a zsidótörvény hatálya alól kivétessem, hiszen csak 2 nappal a törvényes határidő után történt a kijelentkezésem és a fent előadottak lehetővé teszik kérelmem teljesítését, amint ez már más esetekben is előfordult. Tisztelettel arra kérem méltó- ságotat, kegyeskedjék lehetővé tenni azt, ^{hogy} amíg megállapítást nyer, hogy a zsidótörvény hatálya alá kerülök-e vagy nem, addig a vidéki országos vásárokat látogathassam, ugyszintén a heti vásárokat is.

A fentiekben kívül kérésem támogatására előadom, hogy mint kisiparos minden tőkémet befektettem az őszi vásározásra szánt holmiba, közben váratlanul jött az eltiltó rendelkezés. Hogy- ha a mostani vidéki országos vásárokat nem járhatnám, évi keresetem-

nek jelentékeny részét veszteném el, amit öskeresztény feleségem és keresztény gyermekeim sínylenének meg. A mellett tönkrejutásomat is eredményezhetné az eltiltás, mivel a befektetéseket megtettem, viszont gyűmölcsoztetni nem tudnám és így fokozott veszteségeim volnának. De különösen méltánytalan volna, hogyha a tilalom rám is vonatkoznék éppen azért, mivel vitás az én jogi helyzetem.

Jogelv, hogy nem lehet joghátránnyal súlytani valakit addig, amig törvényesen és végérvényesen megállapítást nem nyer, hogy az illető valamely törvényes rendelkezés által hátrányos helyzetbe kerül-e vagy nem. Mert az esetben mielőtt helyzetem jogilag eldöntést nyerne, már előzetesen a súlytó szankciók alá kerülnék.

A fenti előterjesztéseim zá és a méltányossági szempontok figyelembe vételével kérem, méltóztassák kérelmemet teljesíteni. - Méltóztassák figyelembe venni azt a ténykörülményt is, hogy 3 éven keresztül a fronton harcoltam. Tulajdonosa vagyok a Károly csapatkeresztnek és a bronz vitézségi éremnek. Így az 1939.IV.t.c. hatálya alól a 2.§. és az 1.§. b./ pont alapján is mentes vagyok,

Mély tisztelettel

Flóra Ernő
H a á s z E r n ő .

1940. év október hó 18-án kelt hirdetménnyel a győri piactereken általánosságban megtiltatott az 1939:IV.t.c.hatálya alá eső személyek részére a helyfoglalás és így a piactereken való árusítás, 1940. év október hó 23. napjától kezdődően azzal, hogy ezen polgármesteri határozat ellen 15 nap alatti birtokon kívüli felebbezésnek van helye a Kereskedelemügyi Miniszter Urhoz.

A határozat az 1939:IV.t.c.12.§-ára és az azzal kapcsolatos végrehajtási utasításokra, mint törvényes alapokra hivatkozik.

Az 1939:IV.t.c.12.§-a a: "hasznatható jogositványokra vonatkozó rendelkezések"-et tartalmazza és úgy ezen §., mint a kapcsolatos végrehajtási rendelkezések részletezetten is megjelölik az iparjogositványokat, amelyeket a törvényes rendelkezés érint, de amelyek között a piaclátogatási jog, mint jogositvány felsorolva nincsen.

Nekünk azomban nincs is ilyen iparjogositványunk, mert mi iparunkat iparigazolvány alapján gyakoroljuk, melynek járulékos velejárója a piacok látogatásának joga.

A kereskedelemmel kapcsolatos ezen járulékos jog az 1884:XVII. t.c. 50.§-a és az 1887:XVIII.t.c.1.§-a szerint akkép van szabályozva, hogy: minden iparosnak joga van úgy saját, mint mások készítményeit nemcsak lakhelyén, hanem azon kívül is az ország bármely helyén tartott országos vásárokon akár személyesen, akár megbízott által eladni, "továbbá: "heti vásárokon, házi ipari cikkeken kívül más iparkészítményeket rendszerint csak a helyben lakó iparos van jogositva eladni."

Ezen törvényes rendelkezéseket csakis akkor akkor lehet megváltoztatni, ha erre törvény intézkedik, ilyen törvényes rendelkezés azomban a mai napig ki nem adatván, a polgármesteri határozat törvényt sértő.

Törvényt sértő azomban a határozatnak az a rendelkezése is, amely csak birtokon kívüli felebbezést engedélyez a határozat ellen és azt azonnal végrehajthatónak jelöli meg, mert az 1929:XXX.t.c.56.§-ának 1. bekezdése szerint: "azt a közigazgatási határozatot, amely ellen felebbezésnek van helye, vagy amely ellen közigazgatási panasszal lehet élni, jogerőre emelkedése előtt nem lehet végrehajtani".

Mindezek alapján a fent megjelölt polgármesteri határozat ellen

f e l e b b e z é s s e l

élünk, amelyet a nagyméltóságu m.kir. Kereskedelemügyi Miniszter Urhoz kérünk felsőbb elbírálás végett felterjesztetni, ahol is kérelmünk:

méltóztassék a sérelmezett polgármesteri határozat hatályon kívül helyezésével bennünket törvényes jogaink birtokában meghagyni és a győri piacok látogatását a törvényes keretekben továbbra is engedélyezni.

Minthogy pedig a legfelsőbb döntés meghozataláig is a polgár-

mesteri határozat nekünk helyrehozhatatlan kárt okoz az által, hogy a határozat birtokon kívüli felelőssége mondatott ki, az 1929:XXX.t. c.56.§-ának 3. bekezdésének analógiája alapján kérjük a határozatnak a birtokon kívüli felelősségre vonatkozó részét saját hatáskörben felfüggeszteni.

Győrött, 1940. október hó 28-án.

Tisztelettel:

Spiczyl Ferenc és Tör.
Bálint u. n. 25

Radányi Liptó
győr Váratár u. 3.

Wilhelm Samu
Győr, Szarvas u. 11.

Stern Gyula
Győr Kőr u. 26.

Tórnai Sándor

Jenő ut 14A

Dr. Dávid Lajos
Győr, Gedő ut 4.

Livinger Samu

Spiczyl Ferenc és Tör.
Bálint u. n. 25

Győr Kőr u. 4

G. László Doroné

Győr Kőr u. 4.

Ungel Róza

Petőczy

László Lajos

Kisfaludi u. 34.

Fritsch János

Győr Kőr u. 5.

Briefer Ötön

Tiroli kör 4

Gold Dávid

Andrási u. 76

Keller István

Kápolna Ró. 6.

✓ Berger János

Spiczyl u. 1.

Keller Zoltán

Mosuth Lajos utca 88

Keller János Kisfaludi utca 13

VÁSÁRI ÉS PIACI
KERESKEDŐK ÉS IPAROSOK
ORSZ. IPARTÁRSULATA

(Vásáros Otthon)

BUDAPEST, VII., BETHLEN GÁBOR U. 4.

1263/940

Méltóságos

P o l g á r m e s t e r U r n a k

G y ő r

Méltóságos Polgármester Ur!

Ipartársulatunk zsidó vallású tagjai érdekében az alábbi tiszteletteljes kéréssel fordulunk Polgármester Urhoz

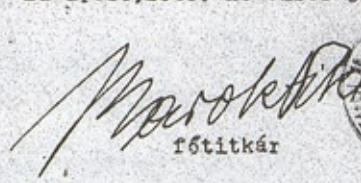
Pest vármegye Alispánja felhívására² Polgármester Ur is elrendelte, hogy a zsidó vallású iparosok és kereskedők kitiltassanak a győrintheti piacokról és országos vásárjairól.

A piacokon és vásárokon csupa szegény ember kereskedik, kik a nehéz tél közepén kétségbeesetten állnak minden megélhetési lehetőség nélkül. Ezek többnyire idős emberek, kiknek legnagyobb része hadviselt, hadorokkant, hadözvegy stb., hogy zsidóknak születtek, abban teljesen ártatlanok.

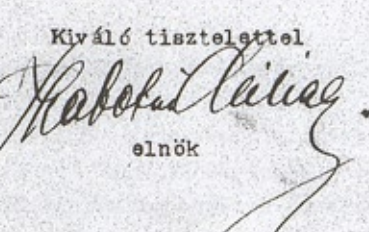
Arra kérjük Polgármester Urat, kegyelmezzen meg ezeknek a szerencsétlen családapáknak és családfányáknak, függessze fel tiltó rendelkezését legalább tavaszig, hogy a télen át el ne pusztuljanak.

Polgármester Ur keresztény szívvezérlés magyar érzéséhez fordulunk ezzel a kétségbeejtő kérésünkkel és reméljük, hogy soraink meghallgatására fognak tálni.

Budapest, 1940. november 9.

főtítkár

Kiváló tisztelettel
elnök

Győr szab.kir.város
polgármestere.

14685/1940.sz.

Tárgy: A zsidó vallású vásári és
piaci árúknak Győr város
piacairól való kitiltása.
Hiv.szám: 1263/1940.

Vásári és Piaci Kereskedők és Iparosok Országos Ipar-
társulata Tekintetes Elnökségének

B u d a p e s t

VII. Bethlen Gábor u6

Fenti számú átiratában azt kéri a Tekintetes Elnökség, hogy a zsidóknak a győri vásárokról és hetipiacokról való kitiltása tárgyában hozott határozatomnak végrehajtását legalább tavaszig függesszem fel, mert a tilalom folytán az érdekelt vásári kereskedők és iparosok, akik legnagyobb részét szegény emberek, a legnehezebb téli hónapokban megélhetési lehetőség nélkül maradnak.

Átiratára válaszolva értesitem a Tekintetes Elnökséget, hogy a zsidókat a győri országos vásárokról és hetipiacokról az 1939. évi IV. t. c. 12. §-ában, valamint a törvény végrehajtása tárgyában kiadott 7720/1939. M. E. sz. rendelet 32. §-ában foglalt rendelkezések értelmében tiltottam ki, ennél fogva méltányossági szempontokra nem lehettem és ma sem lehetek figyelemmel.

Kiadott határozatom végrehajtását tehát időlegesen sem függeszthetem fel.

Győr, 1940. december 23.

[Handwritten signature]
polgármester.

A Baross Szövetség győri szervezete - a hozzá beérkezett számos és indokolt panasz alapján - foglalkozott f.évi, f.hó 3-i ülésében azon immár tarthatatlan helyzettel, hogy városunkban a keresztény kereskedelem képtelen az egzisztenciája szempontjából elengedhetetlen és nélkülözhetetlen üzlethelyiségek bérletéhez hozzájutni.

Jóllehet a m.kir. Kormány immár évek óta céltudatos programmal igyekszik a keresztény ifjúságot a gazdasági életpályákra nemcsak terelni, hanem annak jövődjét nemzeti segítséggel és rendeletek egész sorával előmozdítani is, mindezen igyekezet megtorpanik azon az ellenálláson, amelyet a zsidó tőke ezen célkitűzések elé torlaszként állít. A kormányprogram egyik hathatós láncszeme az a legutóbbi hetekben hozott rendelet, amely az üzletek bérletét szabályozza, kimondván, hogy a zsidó bérlőknek a háztulajdonos felmondhat minden indokolás nélkül módot nyújt arra is, hogy a zsidó bérlő iparjogosítványának részbeni vagy teljes megszűnése esetén, a bérlemény hatósági úton ki is igényelhető.

Az üzletbérekre vonatkozó ezen szabályzó rendeletnek egyes városokban máris meg vannak a látható és kézenfogható eredményei, mert pl. Kolozsvár keresztény háztulajdonosai önként ajánlották fel az ottani Baross szervezetnek, hogy házaikban zsidó bérletben levő üzlethelyiségeket a Szövetség tagjainak adják bérbe, a helyi szervezet által bejelentett igénylések szerint. Más város, mint pl. Nagykanizsa képviselő testülete szeptember havi közgyűlésében elhatározta, hogy a városi épületekben, valamint a városháza épületében levő összes zsidó üzleteknek azonnali hatállyal felmondanak, hogy így biztosítsanak helyet a fiatal kereskedő társadalomnak a főbb utvonalakon levő elhelyezkedésre.

Amíg tehát egyes más városokban a keresztény kereskedelem megerősödése akár magánemberek, akár a közület támogatása következté-

ben biztosítva van, addig városunkban a zsidó tőke és háztulajdon tulaj-
tengése, csaknem egyeduralma következtében teljességgel guzba van köt-
ve.

Győrtől u.i. még a közelmúlt napokban is megtörténhetett, hogy
az egyik pénzügyintézet elutasított két - a Nemzeti Önellósítási Alap köl-
csönével elindított és támogatott - hozzá forduló fiatal kereskedőt
azon kérésével, hogy a házukban levő, börtalpa cipőárusítási jogától
megfosztott zsidó cipőkereskedő bérleményét felmondva bocsássa rendel-
kezésükre. Ez a zsidó most harisnya és egyéb cikkek árusításával foglal-
ja el a helyiséget, mert többszörös célra kiváltott iparigazolványa al-
kalmas arra, hogy a keresztény gazdasági átállítás elgondolásait ela-
kassza; ugyanakkor a keresztény fiatal szakemberek képtelenek a nemzet
áldozatkészsége mellett is önálló existenciákként a nemzet építőmunká-
jában szorgalmaikat és szaktudásukat hasznosítani.

Ennek okát úgy véljük, felesleges Méltóságod előtt ecsetel-
nünk. Elegendő hivatkoznunk az e heti zsidó hosszunapi városképre a
maga lehuzott redőnyeivel, valamint az utóbbi idők vagyonkonzerváló
zsidó ingatlanvásárlási és házépítési statisztikájára, amelyek mind
azt bizonyítják, hogy e városban a II. zsidó törvény második eszten-
dejében is olyan hatalmas akadályai vannak a keresztény gazdasági át-
állításnak, amelyhez a legsürgősebb és leghathatósabb intézményes
segítségre van szükség.

Ha a házingatlannak zsidó által történő felvásárlásának sür-
gősen gátat nem szabunk, Győr város belterülete kizárólag zsidó tulaj-
donná válik, pedig már most is az a helyzet, hogy a városi ingatlanok
legértékesebb és gazdasági szempontból nélkülözhetetlen üzetházai
ugyszólván kizárólag zsidó tulajdonban vannak. Ezen zsidó háztulajdo-
nosoktól pedig senkisésem remélheti, hogy a város keresztény gazdasági
egyedeinek boldogulását önként előmozdítsák. Sőt!

Ezen kényszerítő okok miatt tehát a város keresztény közönsé-
géhez és Győr város keresztény törvényhatóságához fordulunk Méltóságod
utján azon tiszteletteljes kéréssel, méltóztassék a közgyűlés elé o-
lyan javaslatot terjeszteni: mondja ki a törvényhatósági közgyűlés,
miszerint a város tulajdonát képező ingatlanokban lévő zsidó üzeth-
bérlőknek azonnali hatállyal felmond s az így felszabaduló bérlemé-
nyeket kizárólag keresztény igénylőknek adja bérbe.

Egyben tisztelettel kérjük Méltóságodat, méltóztatassék felhívást intézni Győr város keresztény háztulajdonosaihoz, pénzintézetekhez és egyéb közületeihez, hogy a tulajdonukban levő bérházakban a zsidó üzletbérleteket szíveskedjenek felmondani s ajánlják fel a keresztény kereskedők és iparosok részére, hogy azok immár legalább e tekintetben egyenlő verseny feltételek mellett vehessék fel a ma amúgy is nehéz versenyt és küzdelmet az eddig kiváltságos helyzetben levő zsidó gazdasági élettel a keresztény gazdasági állítás nemzetépítő és mentő szolgálatában.

Méltóztatassék az 5777/1941. sz. rendelet 21 §-ának kiegészítése iránt a M. Kir. Kormányhoz felterjesztéssel fordulni, hogy börtalpu cipők, rádiókészülékek forgalombahozatalával meg nem bízott, valamint a textilnagykereskedői kijelölést nem nyert, illetve ezek forgalombahozatalától eltiltott zsidó kereskedők üzlethelyiségei az új lakásügyi kormányrendelet 21-22 §-ai alapján igénybevehetők legyenek még abban az esetben is, ha a volt engedélyeseknek egyéb iparjogosítványuk nem is szűnt meg.

Ismerve Méltóságod felfogását, teljes bizalommal terjesztjük eme kérésünket Méltóságod elé, s hisszük, hogy annak nagy horderejére tekintettel, miként Nagykanizsa törvényhatósága, Győr város közgyűlése is segítségére siet az oly szívós ellenállással szemben álló és egyenlőtlen fegyverekkel küzdő keresztény kereskedelem jövőjének biztosítására és előmozdítására.

Egyben tisztelettel vagyunk bátrak felhívni Méltóságod figyelmét a zsidóellenesség nehézségeire. Ennek enyhítése és az esetleges lánc-kereskedelem meggátolása érdekében tisztelettel kérjük Méltóságod oly irányú rendelkezését, hogy a rituális élelmezést ortodox zsidóság a zsidógyógyintézet kibocsátásakor zsidógyógyintézetet ne kaphasson, mivel azt személyes használatára vallása előírása alapján ugysem fordíthatja.

Kérve és remélve Méltóságod megértő támogatását, vagyunk Győr, 1941. évi október 3.

a Baross Szövetség győri szervezete nevében

László István
főtítkárl
1941. 10. 3.

teljes tisztelettel:

László István
elnök.

Győr szab.kir.város polgármesterétől.

10.780/1941.p.m.sz.

Tárgy: Baross Szövetség Győri Szervezetének kérelme zsidók által börtöl üzlethelyiségek igénybevétele tárgyában.

Nagyméltóságra

M.kir.Belsőügyminiszter Ura!

A Baross Szövetség Győri Szervezete assal a kérelemmel fordult hozzá, hogy az 5777/1941.M.S. számú rendelet 21.§-ának kiegészítése iránt a M.kir.Kormányhoz feltérjesztéssel forduljak, hogy a börtöl cipők, rádió-készülékek forgalombahozatalával meg nem bízt, valamint a textil-nagykereskedői kijelölést nem nyert, illetve ezek forgalombahozatalától eltiltott zsidó kereskedők üzlethelyiségei, hivatkozott lakásügyi kormányrendelet 21., 22.§-ai alapján igénybevehetők legyenek, még abban az esetben is, ha a volt engedélyeseknek egyéb iparjogosítványuk nem is szűnt meg.

A Baross Szövetség Győri Szervezetének kérelmét tisztelettel tolmácsolom assal, hogy a kérelmet indokoltak és a hivatkozott rendelet kiegészítését a magam részéről is szükségesnek tartom.

A gyakorlatban ugyanis több ízben előfordult, hogy olyan zsidó kereskedő aki börtöl cipők forgalombahozatalával, valamint textil nagykereskedői ipar folytatásával nem bízt meg, üzlethelyiségét egyéb iparjogosítványa alapján ideig - örökre - fenntartotta, mivel azonban forgalmának csökkenése miatt az üzlethelyiséget tovább fenntartani képtelen volt, az üzlethelyiséget nem a hivatkozott kormányrendelet szellemének megfelelő módon juttatta utódjának. Így azután nem volt mód arra, hogy ezen üzlethelyiségekbe érdemes, megbízható keresztény kereskedőket helyeztünk el.

Az ilyen zsidó kereskedők portál létesítése, valamint egyéb költségek miatt nagyobb összegű belépési díj ellenében voltak csak hajlandók az üzlethelyiségeket átengedni.

Ezencek alapján ismételt kérem Nagyméltóságodat méltóztatásuk megfontolás tárgyává tenni, hogy a hivatkozott rendelet 21.§-ának a fent írtak szerinti kiegészítése nem vált-e szükségessé.

Győr, 1941. évi december hó 11.

Polgármester helyében:

Győr szab.kir.város polgármesterétől.

10.780/1941.pm.sz.

Tárgy: Baross Szövetség Győri Szervezetének kérelme zsidók által bérelt üzlethelyiségek igénybevétele tárgyában.

Mell.: 1 db.

Baross Szövetség Győri Szervezetének
tak.Elnöksége

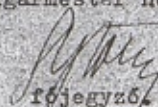
H.

F.évi október hó 9.-én fenti tárgyban benyújtott kérelmére értesitem, hogy a város tulajdonát képező ingatlanokban levő zsidó üzletbérlőknek a bérleti viszonyt 1942. évre felmondtam.

Az 5777/1941.M.E.számú rendelet kiegészítése tárgyában felirattal fordultam a m.kir.belügyminiszter urhoz. A felirat másolatát mellékelten megküldöm.

Győr, 1941. évi december hó 11. én.

Polgármester nevében:

főjegyző

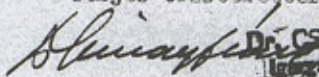
T.

Győr szab.kir város Igazoló Választmányának Győr.

36/1942.sz. felhívására való hivatkozással tisztelettel bejelentem, hogy zsidónak tekintendő személy vagyok, s az 1939 évi IV.t.c. 4 §-ában megállapított feltételeknek megfelelek.

Győr 1942. Január 5.

Teljes tisztelettel

 Dr. CSIZZAG JÓZSEF
operateur sebész főorvos
Lakik: Árpád ut 20.

J e g y z ő k ö n y v .

Készült Győr szab. kir. város igazolóválasztmányának 1942. évi január hó 8-án megtartott üléséből.

Jelen voltak Polnitzky Lipót főispán, az igazoló választmány elnöke, dr. Hessky Sándor tiszti főügyész, dr. Czingraber Lajos, dr. Farkas Béla, Fekete Kálmán, dr. Hanny Tódor és Winkler Mihály választmányi tagok és dr. Horváth István tb. tanácsnok, mint előadó és jegyzőkönyvvezető.

Elnöklő főispán szívélyesen üdvözlí az igazoló választmány megjelet tagjait és annak bejelentésével, hogy dr. Drobni Lajos és dr. Horváth József választmányi tagok szabályszerűen kimentették távolmaradásukat, a választmány határozatképes, az ülést megnyitja és felhívja előadót a tárgy ismertetésére.

Előadó ismerteti a m. kir. belügyminiszternek a törvényhatósági bizottsági és községi képviselőtestületi tagsági jog felülvizsgálásáról szóló 1113/1941. B.M.sz. rendeletét.

Előadó ismerteti, hogy a város polgármestere a belügyminiszter urnak a rendelkezése alapján Győr szab. kir. város törvényhatósági bizottságának minden rendes és póttagját felhívta a rendeletben előirt kötelezettség teljesítésére.

Bejeleníti előadó, hogy e felhívás folytán a következők tettek elehet bejelentési kötelezettségüknek:

dr. Csillag József, Hamvas Frigyes, dr. Macker Imre, Klein Ferenc, és dr. Polgár Győző bizottsági tagok.

Javasolja, hogy e bejelentés alapján az igazoló választmány a belügyminiszter ur fenti számú rendelkezése értelmében bejelentést tett törvényhatósági bizottsági tagok és dr. Róth Emil a neolog izr. hitközség

főrabbiának törvényhatósági bizottsági tagságát megszüntnek nyilvánítsa és intézkedjék a soron következő még eddig be nem hívott póttagoknak Helbig Henrik és Lang János rendes taggá való behívása érdekében.

GYŐR SZAB. KIR. VÁROS
ÉRK. 1042JAN.15.
638 SZÁM.

1042/10
CMI

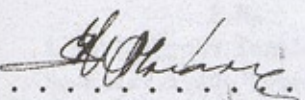
Az igazoló választmány az előadottakat tudomásul veszi és a m.kir. belügyminiszter ur 1113/1941.B.M.sz.rendeletének 2.§-a alapján dr.Csillag József Hamvas Frigyes, dr.Hackér Imre, Klein Ferend, dr.Pölgár Győző és dr.Róth Emil th. bizottsági tagságát megszüntnek nyilvánítja és felkéri a város polgármesterét, hogy Helbig Henrik és Lang János póttagoknak a th.bizottságba való behívása iránt intézkedjék.

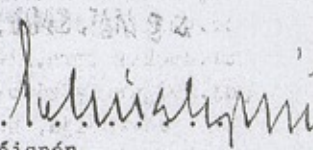
Kimondja az igazoló választmány, hogy a póttagoknak behívása a fenti számú rendelet 4 §-a értelmében csak a fent megnevezettek th.bizottságának megszüntetése tárgyában hozott határozatának jogerőssé válása után történhet meg.

Erről az igazoló választmány határozatában megnevezett összes érdekelteket és a város polgármesterét kell értesíteni.

Egyéb tárgy nem lévén elnöklő főispán megköszönve a megköszönve a megjelent választmányi tagok szives közreműködését az ülést berekeszti.

K.m.f.t.

.....
tb.tanácsnok,
előadó, jegyzőkönyvvezető.

.....
főispán,
az igazoló választmány elnöke.

ESP
1942
1942. jan. 4.
J. ...
1942. jan. 4.

J. ...

1942 JAN 22

139
700

Győr szab. kir. város
igazoló választmányától.

Tárgy: Az 1113/1941.B.M.sz.rendelet alap-
ján th.biz.tagság megszüntetése.

36/1942. sz.

V. H.

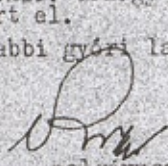
Értesítem dr. Róth Emil izr. főrabbi győri lakost,
hogy az 1113/1941.B.M.sz.rendelet alapján Győr szab. kir. város
igazoló választmánya, - th.biz.tagságát megszüntetnek nyilvánította.
Ezen véghatározat ellen 1896.évi LXVI.t.c.22.§-a
értelmében a m.kir. Közigazgatási Bírósághoz intézendő panasznak
van helye.

I n d o k o l á s :

Az igazoló választmány a m.kir. belügyminiszter
ur/113/1941.B.M. sz.rendelete alapján járt el.

Erről dr. Róth Emil izr. főrabbi győri lakost
értesítem.-

Győr, 1942. január 14.

polgármester,
az igazoló választmány elnöke h.

M.Kir. Honvédelmi Miniszter,
Budapest.

Másolat.

120.107 szám.
eln.Kmof.-1942.

Tárgy: Zsidók igénybevétele téli
szükségmunkák idején.

1754/1942.

Tekintetes

Kisalföldi Mezőgazdasági Kamara,

Komárom.

Budapest, 1942. február 16.

Polyó évi január hó 30-án kelt 1243/1942. sz. fel-
terjesztésére:

A zsidófajú kisegítő munkásoknak a nagyobb ország-
építő és katonai munkálatoknál való alkalmazása folytán nincs
módomban őket a téli szükségmunkákra állandóan a hatóságoknak
rendelkezésre bocsájtani.

A feltétlen szükség esetére azonban, mint a múltban
ugy a jövőben is rendelkezésre fogok a hatóságoknak zsidómunkae-
rőt bocsájtani, ha

a./ kirendelést a hatóság igényli,

b./ ha az igénylés munkashiány miatt és csak oly
mértékben történik, hogy a keresztény magyar szükségmunkák érdekét
nem érinti

c./ A szükségmunkára való elvonulása az erőknél
az egységnek más helyen történő foglalkoztatásánál a munkaadónak
anyagi károsodást nem okoz és a végzett munka eredményét sem ve-
szélyezteteti.

A miniszter helyett:

Schindler vezérezredes s.k.

P.M.

A jóváhagyott fogalmazvánnyal egyezik.

Budapest, 1942. február 16.

olvashatatlan aláírás s.k.

A másolat hitelül:

Kisalföldi
irodavezető.

ad 19.Ig./1942.

Méltóságos Polgármester Ur !

Kórházi bőr-és nemibeteg osztályunkra minden fáradozásunk mellett sem sikerült a zsidótörvény rendelkezéseinek megfelelő orvosi segédszemélyzetet szerezni és az osztály főorvosa minden orvosi segítség nélkül, egyedül kénytelen a munkát ellátni, az osztályon bentlakó orvos nincsen, amely állapot huzamosan nem tartható fenn, mert pl. az osztályos főorvos megbetegedés esetén a fontos osztályunknak betegellátása teljesen megakad.

E nyomás októl indíttatva, azzal a kérelemmel fordultam a m.kir. B.M.úrhoz, hogy ahhoz hozzájárulni szíveskedjék, miszerint átmenetileg, amíg megfelelő orvosi segédszemélyzetről gondoskodni tudunk, a bőr-és nemibeteg osztályra jelentkező Dr. KELEMEN ISTVÁN orvos, győri lakost, aki a zsidótörvény hatálya alá esik, de orvoskamara tag, helyettes segédorvosként beállíthassuk.

Dr. Kelemen István zsidó apától, keresztény anyától, a zsidó válásban született, de kb. évtized előtt róm.kath.hitre tért át/.

A m.kir.B.M.Ur a másolatban idemellékelte 330.716/1942.XVI.B.M.sz. leiratával előterjesztésemhez nem járult hozzá, ellenben nem emel kifogást az ellen, hogy Dr. Kelemen István orvos, győri lakos a 2880/1941. H.B.sz.rend.alapján a kórháznál honvédelmi munkaszolgálat címén igénybevételesek, amennyiben erre nézve Méltóságod előterjesztést tesz.

Tisztelettel kérem Méltóságos Polgármester Urat, hogy Dr. Kelemen Istvánnak honvédelmi munkaszolgálat címén leendő igénybevétele tárgyában az illetékes kormányhatóságot sürgősen megkeressni méltóztassék. Győr, 1942.március hó 2.

M. Czabari
e.ü.főtanácsos,
kórházigazgató-főorvos.

1.drb.melléklet.

B.H. 103

KISALFÖLDI
MEZŐGAZDASÁGI KAMARA
KOMÁROM
Perenc József rakp. 16. Telefon 234.

1754/1942.

Kamaránk előterjesztést tett illetékeseknél, hogy a rendkívüli hőeltakarítási munkálatokhoz a zsidók is kirendeltes-senek.

E felterjesztésünkre kapott választ, felterjesztésünk másolatával együtt, szives tudomásulvétel és esetleges felhasználás végett csatoltan megküldjük.

Komárom, 1942. február 20.

A Kisalföldi Mezőgazdasági Kamara nevében:

elnök

igazgató.

Tekintetes

Polgármesteri Hivatalnak,

Győr.

Győr szab. kir. város
polgármestere.

Tárgy: Zsidók igénybevétele a
téli szükségmunkára.

2223/1942. sz.

H.

A Kisalföldi Mezőgazdasági Kamara fenti tárgyban tett felterjesztését és a m. kir. Honvédelmi Miniszter Úrnak erre vonatkozó rendeletét tudomásulvétel és mihez tartás végett másolatban kiadom a gazdasági hivatal vezetőjének, a mérnöki hivatal vezetőjének és a szociálpolitikai ügyosztály vezetőjének.

Erről a gazdasági hivatal vezetőjét, a mérnöki hivatal vezetőjét és a szoc. pol. ügyosztály vezetőjét 1-1 másolati példány kapcsán kell értesíteni.

Győr, 1942. február hó 26.

A kiadmány hitelül:

Polgármester nevében:

dr. Szántó József R. tan.

irodavezető

tanácsnok.

I.38/1942.ü.sz.

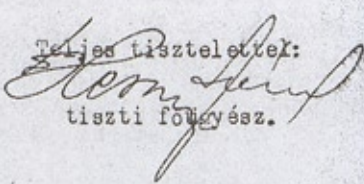
P o l g á r m e s t e r U r !

Már előzőleg beterjesztettem a Marschall Béla ellen a terhemre elkövetett rágalmazás ügyében a vádlott által benyújtott bizonyítási indítványt, melyben vádlott arra hivatkozik, az általa becsatolt 11.340/1941.p.m.számú határozat "mint jogügyletre vonatkozó határozat is csakis a város első jogügyi szakértőjének, sértettnek jogi véleménye alapján" volt meghozható és amiatt vele együtt a Baros Szövetség ellenem nagyon felháborodott.

Tekintettel arra, hogy vádlottnak ezen tényállítása is, ép úgy mint a többi az iratokból megállapíthatóan teljesen valótlan, tekintettel továbbá arra, hogy fontos érdekem fűződik ahhoz, hogy a f. hó 20-ára kitűzött büntető főtárgyaláson az bizonyítási eljárás lefolytatható és az ügy ítélettel befejezhető legyen, mert egyrészt a további izgalmak a saját egészségi állapotomat is csak mind jobban lerontják, másrészt pedig a város szempontjából is fontos, hogy a tiszti főügyész ellen felhozott rágalmak felett a bíróság mielőbb ítéletet hozzon, tisztelettel kérem ez ügyre vonatkozó összes iratokat részemre kiadni, hogy azokat a 20.-iki főtárgyaláson, - természetesen másolatok visszatartása mellett, - a bíróság részére eredetben felmutathassam és szükség esetén becsatolhassam.

Győr, 1942. évi március hó 11.

Teljes tisztelettel:

tiszti főügyész.

Méltóságos Polgármester Ur !

Helyi szervezetünk az elmúlt év folyamán Méltóságod útján fordult Győr szab.kir. város törvényhatósági bizottságához olyan értelmű kérelemmel, hogy a Győr városában fennálló üzlethelyiség hiányára való tekintettel a város, a tulajdonát képező ingatlanok zsidó bérloknak mondjon fel a a bérletek így a keresztény kereskedelem részére legyenek bérbeadhatók.

Méltóságod megértő támogatása eredményeként Győr város közönsége a város törvényhatósági bizottsága által egyhangulag hozott határozatban kérésünket honorálni szíves volt s a felmondások szabályszerűen meg is történtek. Így az Árpád ut 30.számú házban két üzlethelyiség jutott volna a keresztény kiskereskedők rendelkezésére, ha a város vezetőségének ez ügyben intézkedő közgei a Méltóságod által oly nemesen támogatott akciónak a hozott és most panasztárgyává tett határozatukkal - a törvényhatósági bizottság akaratával és a keresztény gazdasági álláspontot célzó rendeletekkel - szembe nem helyezkednek, és evvel a zsidó bérloknak érdekeit szolgáló helyzetet nem teremtenek.

A panasz tárgyává tett 11.840/1941.p.m.számú határozatban Méltóságod nevében arról kapott Wagner Kálmán értesítést, hogy a városi bérházakban levő üzlethelyiségek bérloklal szemben a bérlet megszüntetését kimondó határozatot az érdekeltek fellebbezéssel támadták meg és a felmondó határozat a fellebbezés elbírálásáig végre nem hajtható. Továbbá a határozat felhívja a figyelmet arra, hogy a fellebbezés elbírálásáig a zsidó bérloknak módjukban van üzlethelyiségeiket keresztény kereskedővel felcserélni és a határozat ajánlja a kérelmezőnek, hogy a zsidó bérloklal közvetlenül lépjen érintkezésbe.

Ez a sérelmes határozat először egy súlyos tévedést, másodsor pedig egy kizárólagosított megdöbbenő ajánlást foglal magában.

Téved a panaszolt határozat meghozó közeg, amikor azt állapítja meg, hogy a felmondások nem érvényesíthetők az azt elhatározó közgyűlési határozat jogerőre emelkedéséig, ugyanis a bérbeadás és bérlet felmondás kérdésében Méltóságodnak a közgyűlési határozat alapján minden további intézkedés bevétele nélkül joga volt, a fennálló rendelkezések alapján.

Egy közigazgatási határozat semmi körülmények között sem ajánlhat a zsidó bérloklal közvetlen tárgyalást, de különösen nem olyant, ami eredményében megsemmisíti azt a kívánt célt, hogy a felmondott üzlethelyiségek a keresztény kereskedelem részére felszabaduljanak.

Nem értjük és nem tudjuk binni, hogy a másodfokú közigazgatási ügyosztál ne ismerné az üzlethelyiségek felmondását szabályozó miniszteri rendeletet, amely a háztulajdonosnak módot ad a zsidó bérloknak indoklás nélküli felmondására. De bármilyen oka, vagy indoka volt is a panasz tárgyává tett határozatnak, - az ilyen határozat - úgy véljük, - nem megnyugtató a keresztény kereskedelem és a keresztény polgárság érdekei szempontjából.

Ezen hivatalos határozat következtében ugyanis ismét keresztény kereskedő marad üzlethelyiség nélkül ugyanakkor, amikor a zsidó bérloklal felhívás következtében keresztény kereskedővel cserélvén, üzleti tevékenységét az előcsért helyiségben tovább folytatja. A sérelmezett határozat meghonosít egy új törvényellenes és nem kívánt gyakorlatot - a lelépési díjat - amely nem lehet kívánatos még akkor sem ha azt nem a lelépő, hanem a lelépített fizeti.

A felsorolt okok arra kényszerítik Szövetségünk helyi szervezetét, hogy a fenti ügyben a vizsgálat megindítását, a felelősség megállapítását és egyben határozatos intézkedését kérje Méltóságodtól, hogy az Árpád ut 30.sz.házban felszabaduló

2 Székhelyiségben két új keresztény kereskedő nyerhessen elhelyezkedést.
Kérjük Máltóságodat, szíveskedjék legszigorubb utasítást kiadni az
irányban, hogy Győr város intézkedése jogszabályokkal a keresztény érdekek
útközben hasonló határozatokat a jövőben ne hozhassanak.

Győr, 1942. február hó 20-án.

A Baross Szövetség győri szervezete nevében:

[Handwritten signature]
főttnk.

[Handwritten signature]

GYŐR SZAB. KIR. VÁROS

ERK. 1712 FEB 23

2226

SZÁM.

Ajánlott.

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten letter 'A']

B i z a l t a s!

Sopron, 1942. május 1.

Tárgy: Keresztény kereskedők távbeszélő
állomással való ellátása.
4726/1942.pm.sz.átiratára.
1 melléklet.

2/c-1223/1942.szám.

Győr szab.kir.város polgármesteri hivatalának

G Y Ö R

Tisztelettel értesitem, hogy f.é.április hó 23-án saját kezdeményezésemből hasonló tárgyban már előterjesztést tettem a m.kir. postavezérigazgatósághoz.

Javaslatomban arra kértem felhatalmazást, hogy olyan esetben, amikor keresztény jelentkezők igényét másképen nem lehet kielégíteni, a közeliükben lévő zsidó előfizetők állomásait felmondhassam. Javaslatomra eddig még nem kaptam választ. A Baross Szövetség győri szervezete beadványának másolatát javaslatom újabb indokolásaként a Győrben mutatkozó nehézségek megvizsgálása után fel fogom terjesztetni a m.kir.postavezérigazgatósághoz.

Ami a zsidók távbeszélő állomásának közbiztonsági okokból való leszerelését illeti, utalok a m.kir.belügyminiszter urnak valamennyi főispán urhoz intézett 13.000/1941.VII.res.számú rendeletére, amelynek alapján a közigazgatási hatóságoknak, illetőleg a rendőrkapitányságoknak és főszolgabíráknak módjukban van az állam biztonságát és a honvédelmi érdekeket veszélyeztető egyének távbeszélő állomásának üzemen kívül helyezése, illetőleg leszerelése iránt intézkedni.

[Handwritten signature]
m.kir.postafőigazgató.

177/942/1 Ig. sz.

Polgármester Ur!

Tisztelettel jelentem, hogy a m. kir. belügyminiszter ur 293.695/942. XIII. Om. sz. rendeletével dr. Deutsch Márton orvost kórházunkhoz mint munkaszolgálatos orvost kirendelte és a segédorvosok részére megállapított fizetést állapított meg részére.

Dr. Deutsch Mártontól a rendeletben előirt fogadalmat kivettem, az erről felvett jegyzőkönyvet beterjesztem és kérem Máltóságodat hogy nevezett részére az illetményt megállapítani és utalni méltóztassék.

Győr, 1942. október 30.

I drb. mell.

Handwritten signature

e.ü. főtanácsos
kórházigazgató-főorvos

Győr szab.kir.város
polgármestere.
11.811/1942.sz.

Tárgy: A munkaszolgálatos kórházi or-
vosok illetményeinek utalványo-
zása.

H.

A kórházigazgató 177/1942.ig.sz.jelentése szerint a m.kir.Belügyminiszter Ur a 293.695/1942.XIII.Om.számú rendeletével dr.Darvas Zoltán, dr.Josipovits Ignác, dr.Fisch Lipót, dr.Jakab Ernő és dr. Deutsch Márton orvosokat a városi kórházba, mint munkaszolgálatos orvosokat kirendelte és részükre a segédorvosok részére megállapított fizetést engedélyezte.

Megállapítom, hogy fent nevezett orvosok közül az ünne-
pélyes fogadalmat dr. Jakab Ernő 1942.évi október hó.29.-én, dr.Deutsch Márton 1942.évi október hó 30.-án, míg dr.Darvas Zoltán, dr.Josipovits Ignác és dr. Fisch Lipót orvosok 1942.évi október hó 31.-én tették le.

A m.kir.Belügyminiszter Ur fenti rendelkezése alapján a kórháznál szolgálatot teljesítő munkaszolgálatos orvosok részére 1942.évi november hó 1-től kezdődő hatállyal, személyenként a segéd-
orvosok részére megállapított fizetést, vagyis a XI.fiz.o.3.fokozatának megfelelően havi 163 P azaz Egy százhatvanhárom pengőt utalványozok.

Utasítom a pénztárt, hogy az utalványozott összegeket 1942.évi november hó 1-től kezdődően dr.Darvas Zoltán, dr.Josipovits Ignác, dr.Fisch Lipót, dr. Jakab Ernő és dr. Deutsch Márton munka-
szolgálatos kórházi orvosok részére a szokásos, szabályszerű módon fizesse ki.

A számvevőséget arra utasítom, hogy a kifizetett ösz-
szegeket a közkórház tiszti fizetések rovata terhére számolja el.

Egyben arra is utasítom a számvevőséget, hogy a mun-
kaszolgálatos orvosokról személyi nyilvántartó lapot állítson ki és az ehhez szükséges okmányokat a kórházigazgató főorvos útján rövid
úton vonja be.

Erről a számvevőséget 2 példányban, a kórházigazgató
főorvost, továbbá fent nevezett orvosokat értesítem.

Győr, 1942. november hó 14.

Polgármester nevében:

Stony
tanácsnok.

Győr szab.kir.város méltóságos Polgármesterének,

G y ő r .

Tisztelettel bejelentjük a méltóságos Polgármester
Úrnak, hogy Anyahitközségünk kebelében és felügyelése alatt működő
Ifjúsági Kultúregyesületünk helyiségét Kossuth Lajos u.5.szám
alól Ráth Mátyás-tér 7.szám alá, saját házukba helyeztük át.

Penti áthelyezés azért vált szükségessé, mert Kossuth Lajos u.5.számú épületünket a M.kir.honvédkinostárnak bocsátottuk rendelkezésére.-

Pentiek szíves tudomásulvételét kérve maradunk

Győr, 1942.november 10.

kiváló tisztelettel

A "Győri Izr.Anyahitközség"
előljárósága nevében:

hitközségi titkár.

GYŐRI IZRAELITA IFJÚSÁGI KULTUREGYESÜLET.

Létszámsors

Győr, 1934. február 9.

Koiller Jenő Ernőnek,
Győr szab. kir. város Polgármesterének,

Győr.

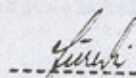
Tisztelettel bejelentjük, hogy f.hó 8-án megtartott határozatképes közgyűlésünk a következő tisztikart választotta meg:

Egyházi elnök:	Dr. Róth Emil főrabbi ur
Elnök:	Vogel Ferenc
Alelnökök:	Révész Béla Spitzer Andor
Ügyész:	Dr. Gróf L. Gáspár
Főtitkár:	Geiszt József
Titkár:	Füredi László
Pénztárosok:	Nemesitz Emil Schmidég István
Ellenőrök:	Lunzer Imre Mérő István
Háznagy:	Gottlieb Emil
Háznagyhelyettes:	Kucsera Ödön
Főjegyző:	Frankl Dénes
Jegyző:	Faragó György

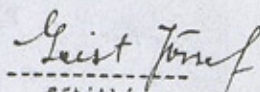
Kérjük bejelentésünk szíves tudomásul vételét és
vagyunk

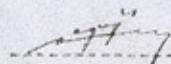
hazafias tisztelettel:

A Győri Izr. Ifj. Kultúregyesület
névében:

titkár

főtitkár

elnök

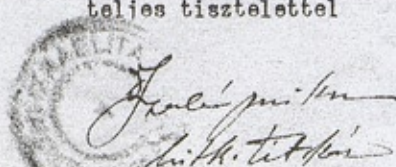
Tisztelettel bejelentjük, hogy anyahitközségünk kéb-
lében és felügyelete mellett működő Ifjusági Kultúrezyesületünk 1943
évre a következő tisztikart választotta :

Egyházi elnök:	Dr. Róth Emil
Elnök:	Vogel Ferenc
Alclnökkök:	Gottlieb Emil
	Révész Bála
Ügyész:	Dr. Gróf L. Gáspár
Főtltkár:	Geist József
Tltkár:	Füredi László
Pénztárosok:	Nemsitz Emil
	Schmidex István
Ellenőrök:	Lunzer Imre
	Máró István
Főkönyvtáros:	Füsst Gyula
Könyvtárosok:	Deutsch Miklós
	Erdály Győző
	Stein Tibor
	Winkler Benő
Háznagyok:	Lőwinzer Sándor
	Weisz Sándor
Jegyző:	Faragó György
Számvltzsgálók:	Hermann Bála
	Dr. Kemény Bála
	Rudas Andor
	Salamon Rezső

Fentiek szives tudomásulvételát kérve
maradtunk

teljes tisztelettel

Győr, 1943. március 22.

Győr szab.kir.város polgármesterétől.

3598/1944.pm.sz.

Tárgy: Kalcsóff Dusan honvéd őrző-
vezető hadirokkant földigény-
lése.

Tek.

Mell.: 1 drb.

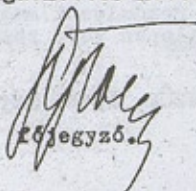
M.kir.Gazdasági Felügyelőségnek

H.

A m.kir.505/HONV.hadikórház parancsnokság
hadigondozó tisztjének megkeresését illetékességből mellékelten
tisztelettel megküldöm.

Győr, 1944.április hó 5.-én.

Polgármester nevében:

Főjegyző.

Győr szab.kir.város polgármesterétől.

3598/1944.pm.sz.

Tárgy: Kalcsóff Dusan honvéd őrző-
vezető hadirokkant föld-
igénylése.

M.kir.505.Honvéd Hadikórház Parancsnokság
t.Hadigondozó Tisztjének

B u d a p e s t .

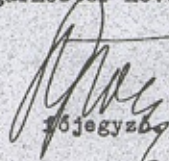
Hivatkozással 14/801szlegt.hg.1944.számú
megkeresésére tisztelettel értesitem, hogy megkeresését ille-
tékességből megküldöm a m.kir.gazdasági felügyelőségnek.

Értesitem továbbá, hogy Győr szab.kir.város
területén olyan zsidó birtok amelyből bolgárkeztészet oéljára
10 hold nagyságu területet igénybe lehetne venni, minosen.

Az igénybevett zsidóbirtokok egészen kis
terjedelműek és inkább ház építkezésére alkalmasak.

Győr, 1944.április hó 5.-én.

Polgármester nevében:

Főjegyző

OVIRT. Lakótelep
IV. légó.körzet.

Közérdekből !

OVIRT. Igazgatóság

GYŐR.

Hivatkozással f.hó 28-iki Győri Hírlapban megjelent polgármesteri rendeletre, melyszerint gettó rendszerrel zsidó egyének foglalkozására való tekintet nélkül GYŐRSzigetbe tartoznak átköltözni. Ez idő szerint a 77 éves Aradi-utca 16 szám alatt lakó Parányi Orvos nem csak a lakótelep egyedüli hanem a VI. kerület egyedüli orvosának is elkell költözni. Nevezet orvos úgy a lakótelepen mint a SZENT István szeretetházban a mentői szolgálatnak tagja volt a elköltöztetésével a kerület orvos nélkül marad.

Kérek intézkedést, hogy 1944. április 13-iki bombatámadás óta lakótelepi rendelését megszüntető dr. Herepey orvos urnak tegyék kötelessévé a lakótelepen való rendelést és légóaltalmi közreműködést.

GYŐR, 1944. május 29.

Szent István
IV. légó. körzet pkh.

ORSZÁGOS VILLAMOSMŰVEK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

GYŐRI ÜZEMIGAZGATÓSÁGA

LEVÉLCIM: GYŐR

TÁVIRATCÍM: OVIRT GYŐR

TÁVBESZÉLO:

ÜZEMIGAZGATÓSÁG 300
GYŐRI TITKÁRSÁG 308
KÖNYVELÉS ÉS PÉNZTÁR 756
SZÁMLÁZÁS ÉS LAKÓTELEP VEZETŐSÉG 757
ERŐKÖZPONTI ÜZEMVEZETŐSÉG 759
TÁVVEZETÉSI ÜZEMVEZETŐSÉG 771

Méltóságos

K o l l e r Jenő urnak, Győr.sz.kir.
város polgármesterének, mint a város
légi vezetőjének,

G y ő r .

LEVÉLŐK JELE:

KELTE:

LEVÉLŐK JELE: GSW/P.

KELTE: 1944. május 31.

TÁRGY: Orvos kijelölés lakótelepünk
részére.

Ösötoltan tisztelettel megküldjük lakótelepünk egyik
körzet-parancsnokának kérését orvos kijelölése tárgyában.

Tekintettel arra, hogy régebben lakótelepünkön két
orvos is működött, most pedig az egész körzet orvos nélkül maradt
a magunk részéről is kérjük szives intézkedését, hogy lakótelepünk
részére orvos kirendeltessék.

Szives intézkedését már előre is köszönve, vagyunk

teljes tisztelettel:

ORSZÁGOS VILLAMOSMŰVEK

[Handwritten signature]

1 melléklet.

ti/kar./gsw.

Dr. Ányos V. Antal
okl. vegyészmérnök.
Győr, Megyeház-utca 20.

Győr, 1944. VI. 12.

Tekintetes

Állami Elemi Iskolaigazgatóság,

----- Győrsziget. -----

Nb. felhívásukra tisztelettel közlöm, hogy az Önök vezetősége alatt álló iskolaépület ciánozását / 3072 légköbmétert / p 6000 azaz hatezer pengős pauszálárban vállalom.

Ahogy magam is megállapítottam a zsidóság beszállásolása oly nagyfokú fertőzést okozott az épületben, hogy az egész épület fertőtlenítése feltétlenül szükségesnek tartom. A fertőtlenítést / poloska és tetű ellen / csak ciángázzal mérnöki felügyelettel lehet elvégezni.

Szükségesnek tartom még, hogy a ciánozás után a padlók lugos vízzel felmosva legyenek és a falak meszelve.

Az ellenértéket részben rendes zsidóbutorban is elfogadom.

Nb. megbízásukat várva maradok

kiváló tisztelettel

Ányos V. Antal
okl. vegyészmérnök.

112/444.

Á r a j á n l a t .

Tisztelettel bejelentem, hogy a zsidók által férgekkel megfertőzött győrszigeti állami iskola takarítását, aminek jogosságát a gázzal fertőtlenítő vállalkozó is megállapította termenként, illetve az egész épületet / 5 tanterem, 2 iroda helyiség 4 szoba, 3-három-konyha 2 WC. összes folyosók, padlásfeljáró / összesen 18 helyiséget 810, azaz Nyolcszázötz pengőért vállalom azzal, hogy az összes takarítási anyagot, / ruhát, lugot, kefét stb. / én szerzem be. A takarításhoz legalább 5 napra van szükségem.

Győrött, 1944. évi június hó 14. én.

Takács János
iskolaszolga.

Győr szab.kir.város
közellátási hivatala.
198/1944.

Tárgy: Zsidó kereskedők kijelölésének
visszavonása.

P o l g á r m e s t e r U r !

A 6127/1944.pm.számú határozat alapján
előterjesztést teszek a következő zsidó kereskedők kijelölésé-
nek visszavonására.

- 1./ Komlós Sándor 8394/1943.sz. alatt cukorra, 4142/
1941.szám alatt szappanárusításra;
- 2./ Özv. Kálmán Sándorné 9022/1940.sz. alatt cukorra,
3412/1941.szám alatt szappanárusításra;
- 3./ Krausz Jenő ad.9022/1940.sz. alatt cukorra,
6922/1941.szám alatt szappanárusításra;
- 4./ Klein Ferenc ad.9022/1940.sz. alatt cukorra ,
3412/1941.sz. alatt szappanárusításra;
- 5./ Krausz Józsefné ad.9022/1940.sz. alatt cukorra,
3412/1941.sz. alatt szappanárusításra szóló kijelölést kapott.

Kérem a kijelöléseket határozatilag hatály-
talanítani.

Győr, 1944. június hó 14. -án.

Mján Tinef
Hivatalvezető.

Kivánság

J E G Y Z Ó K Ö N Y V .

Felvételről Győrött 1944. évi június hó 15. napján,
Győr ezab.kir.város elsőfoku közigazgatási hatóságánál.

Megjelenik ő. Ritter Pálné lástul.

lakos / lakik _____ ker. Megyer utca 46 házszám alatt/
kéri
és előszóval elcádia hogy:
panaszt emel

az 1944 június 14-i nagy felvétel
alkalmával a nemszed Lás tűzfala
(a ház tulajdonosa Frankel Sándor, Sándor)
Ritter's Lására átdőlt, 2 lakos tetőre
cserepe betört. A tűzfal be-
dőlt része is veszélyes állapotban
van. Minthogy Frankel Sándor nem
intézkedhet kéri a város sürgő in-
tézkedését.

ő. Ritter Pálné

Sürgő!!

A fől ezt az előtte felolvasott jegyzőkönyvet kérelmével, feljelen-
tésével panaszával mindenben megegyezőnek találta és mint ilyent aláírta,
illetőleg kézigjével ellátta.

Felvette:

Kmft.

Győr szab. kir. város
polgármestere.
ad 6127/1944.sz.

Zsidó kereskedők kijelölésének
visszavonása.

H.

A 6127/1944. sz. határozatommal akként rendelkeztem, hogy a zsidó kereskedők cukorkereskedői kijelölését vissza kell vonni és utasítottam a közellátási hivatal vezetőjét, hogy a vonatkozó előterjesztését tegye meg.

A közellátási hivatal 198/1944. szám alatt bejelentette, hogy az alább felsorolt zsidó kereskedők kijelölését kell visszavonni:

1./ Komlós Sándor, aki 8394/1943. számú határozatommal cukor, 4142/1941. számú határozatommal szappan árusítására, -

2./ Ösv, Kálmán Sándor 9022/1944. számú határozatommal cukorra, 3412/1941 számú határozatommal szappan árusítására, -

3./ Krausz János ad 9022/1940 szám alatt cukorra, - 6922/1941. szám alatt szappan árusítására, -

4./ Klein Ferenc ad 9022/1940. szám alatt cukorra, 3412/1941. szám alatt szappan árusítására, -

5./ Krausz Józsefné ad 9022/1940. szám alatt cukorra, 3412/1941. szám alatt szappan árusítására szóló kijelölést kapott.

A fentfelsorolt kereskedőknek a kijelölését azonnali hatállyal visszavonom és a megjelölt határozataim vonatkozó részét hatályon kívül helyezem.

Utasítom az I. foku iparhatóságot, hogy a törléseket az ipar-lajstromon vezesse keresztül.

Erről az I. foku iparhatóságot és a közellátási hivatalt értesítem.

Győr, 1944. június hó 23.

A kiadmány hitelűl:

irodavezető.

Polgármester nevében:

Dr. Sándor János szék-
tanácsnok.

azaz Tisztelettel kérem M élt ó s á g o d a t, hogy a gy ő r s z i g e t i á l l a m i e l e m i i s k o l á t M é l t ó s á g o d i n t é z k e d é s e f o l y t á n f. é v i m á r c i u s h ó 21. é n i g é n y b e v e t t e a n é m e t v é d e r ő t a g j a i t a p r i l i s h ó 11. é i g. A z e k k o r t ő r t é n t k á r o k m e g t é r i t é s t a p r i l i s h ó 29. é n 88/1944. s z á m a l a t t, m á j d á r á j á n l a t o k k a l a p r i l i s h ó 20. a n a l: 89/1944. s z. a l a t t; a n é m e t e k m á s o d i k c s o p o r t j a á l t a l o k o z o t t k á r o k a t m á j u s h ó 25. é n 100/1944. s z. a l a t t k é r t e m. E z e k r e a b e j e l e n t é s e i m r e, k é r é s s i m r e e d d i g s e m m i v á l a s z t n e m k a p t a m.

A p r i l i s h ó 25. é n M é l t ó s á g o d i n t é z k e d é s e f o l y t á n a b u d a i u t i b a r á k k o k b ó l k i t e l é p i t e t t e k f o g l a l t á k e l a z i s k o l á t. A z é p ü l e t n a g y o b b t ö m e g e k t i s z t á l k o d á s á t n e m t e a z i l e h e t ő v é. A b e t e l e p i t e t t e k s e m t u d t a k k e l l ő m ó d o n t i s t á l k o d n i. I g y a t a n t e r m e k m e g t e l t e k t e t v e k k e l. E z t t e l e f o n o n j e l e n t e t t e m a v á r o s i t i s z t i o r v o s i h i v a t a l n a k, m i r e a h a j l é k t a l a n o k a t e l v i t t é k i n n e n, d e h e l y e t t ű k m á j u s h ó 2. é n z s i d ó k a t t e l e p i t e t t e k b e, a k i k b u t o r a i k a t i s m a g u k k a l h o z t á k.

J u n i u s h ó 12. é n a z s i d ó k u g y a n e l m e n t e k i n n e n, d e a b u t o r o k a t i t t h a g y t á k, s ő t m á s b u t o r o k a t i s h z t a k s a z o k m o s t i s i t t v a n n a k r a k t á r o z v a.

A z e d d i g c s a k t e t v e k k e l f e r t ő z ő t t i s k o l a é p ü l e t m o s t p o l o s k á k k a l i s m e g t e l t.

T a n ú g y i h a t ó s á g a i m t ó l k a p o t t r e n d e l e k z é s e k f o l y t á n a j ö v ő t a n é v i m u n k á k a u g u s z t u s 1. é n m e g k e z d ő d n e k, 15. é n p e d i g a t a n i t á s i s. D e e l t e k i n t v e a t a n i t á s m e g k e z d é s é n e k a n a p j á t ó l, a z é p ü l e t b e n t e r m é s z e t b e n l a k á s a v a n a z i g a z g a t ó s á g a s a z i s k o l a s z o l g á n a k. E z e k l a k á s á t a f o l y o s ó k t ó l e l k ű l ö n i t e n i n e m l e h e t, i g y a f é r g e k t ó l s e m.

E z e k u t á n t i s z t e l e t t e l k é r e m M é l t ó s á g o d a t, h o g y u g y a n é m e t v é d e r ő t a g j a i, v a l a m i n t a t ö b b i b e t e l e p i t e t t á l t a l o k o z o t t k á r o k a t m e g t é r i t e t n i, i l l e t v e a m e l l é k e l t á r á j á n l a t o k s z e r i n t i m u n k á k a t e l v é g z t e t n i m é l t ő z t a s s á k.

1. F é r e g t e l e n i t é s / d r. Á n y o s v e g y é s z m é r n ő k a j á n l a t a /		6.000.00	P
2. M e s z e l é s, f e s t é s / L o v a s s f e s t ő m e s t e r	"	/.....	2.200.00 "
3. A s z t a l o s m u n k á k / D é m i a s z t a l o s m e s t e r	"	/.....	2.469.00 "
4. P a d l ó k, a j t ó k l e m o s á s a / T a k á c s I v á n a j á n l a t a	/.....	810.00	"
5. L a k a t o s m u n k á k / T a n y l a k a t o s	"	/.....	169.50 "
6. V i z v e z e t é k s z e r z ő l ő m u n k á k / L a n g m á r c é g	"	/.....	127.50 "

O s z e s e s e n

11.768.00 P.

Győr szab. kir. város
polgármestere.
7751/ 944 bek. ügy sz.
Jm. sz.

Tárgy: A Deák F. u. 21. sz. alatti dr.
Unger fele zsidó orvoslakás igény-
bevétele és lakásra bérlet ki-
lölése.

Vég határozat.

A Deák F. u. 21. sz. alatti házban dr. Unger Gyula zsidó orvos bérleményében volt 4 szoba és mellékhelyiségekből álló és az idősze-
rint Sipos Lajos és György István bérleményében levő lakást a 620/
942. B.M. sz. rendeletben biztosított jogomnál fogva a 6/40/941. M.E. sz.
rendelet 6. §-a 4. pontja alapján igénybeveszem és a lakásra bérletül
egyidejűleg dr. Horváth Ferenc orvosszázados győri lakost a m.kir.
Belügyminiszter 525.709/944 XXI. a. sz. leirata alapján kijelöltem.
Együttal felhívom Sipos Lajos és György István bérlet győri lakosokat,
hogy a lakást 3 napon belül hagyják el és költözködjének vissza a
korábban bérlet lakásukba.

E véghatározatom ellen a 100/1943. M.E. sz. rend. 7. §-a
alapján, az 1929. XXX. t.c. 46 - 56 §-ai értelmében a kézbesítést követő
napotól számított 15 napon belül nálam benyújtandó és a m. kir. belügymin-
iszter urhoz intézendő felbontásnak van helye.

I n d o k o l á s .

A Győrött volt zsidóknak Sziget városrészbe tömörítésével
kapcsolatban felhívtam intéztem a Győri Nemzeti Hírlap után a Szigetben
lakókhoz oly értelemben, hogy lehetőséget adok keresztény családoknak a
város különböző részein lako zaidókkal való lakáscseréhez. E felhívásom
alapján történt meg S i p o s Lajos szabó mester Kletzár u. 1/ sz.
alatti és Dr. Unger Gyula zsidó orvos Deák F. u. 21. sz. alatti
győri lakosok lakáscseréje. Tekintettel arra, hogy a Győrött levő zsidók
a városból elszállítottak, tárgyalanná vált a keresztények által meg-
kötött csere. A Győri Nemzeti Hírlapban közzétett felhívásom alapján
a megkötött egyes cseréket esetenként újból elbíráltam és ennek során
ahol indokoltnak tartottam, köteleztem a keresztény cseretársakat a
szigeti lakásba való visszatérésre. S i p o s Lajos volt győrszigeti
lakosnak K l e t z á r u. 1/ sz. alatti saját házában 3 szobából álló
lakása van és így nevezett is arra köteleztem, hogy mint háztulajdonos
költözködjék vissza saját házába. Az a tárgyban kelt júl. 3.-án kelt
jegyzőkönyvet háztulajdonos fia írta alá. Tekintettel arra, hogy ház-
tulajdonos veje G y ö r g y István a D e á k F. u. 21. számú házban
nem mint főbérlet-társ költözködött be, hanem mint S i p o s Lajos hoz-
zá tartozója és így nevezett bérlet kiköltözködése alkalmával nevezett is
elhagyni köteles a lakást annál is inkább, mert az általa felmondott
Soproni ut 8 sz. alatti házban bérlet 2 szoba-konyhas lakást még mindig
üresen áll. S i p o s Lajos bérleményében levő és megírtedett lakást a
rendelkező részben hivatkozott jogszabály alapján igénybevettem és
arra egyidejűleg dr. Horváth Ferenc orvosszázados személyében bérlet is
kijelöltem.

Erről S i p o s Lajos Deák F. u. 21. sz. alatti, dr.
Horváth Ferenc m. kir. Orvosszázados Opitz F. u. 7 sz. alatti, György
István D e á k F. u. 21. sz. alatti győri lakosokat és a D e á k F.
u. 21. sz. alatti ház zárgondnokát értesítem.

Győr, 1944. júl. hó 24.

Kiadmány hitelűl:

Polgármester nevében:

Dr. Horváth István
tanácsnok.

irodavezető.

528357

Győr szab.kir.város Polgármesterének IV. 37/944.sz. tanusítványa szerint hajléktalan bombakárosult.

Tekintetes

M.Kir.Pénzügyigazgatóság

II. Ügyosztályának.

G y ő r.

Tisztelettel bejelentem, hogy a Győr szab. kir város lakáshivatalának 152/B.K./944.számú végzésével részemre mint bombakárosultnak kiutalt Wohl Andor volt zsidó bérlő által birtokolt Megyeház u.20.II.5.alatti lakáshoz tartozó pincehelyiségben nevezettnek kb. 5-6 q. koksza maradt vissza.

Győr, 1944. június 21.

Kiváló tisztelettel:

Dr. Tarnov Károly
tisztviselő

a Győri Textil-Művek R.T.-nél

Győr szab.kir.város
polgármestere.
7033/1944.sz.

őzv. Tarnov Károlyné győri lakos
kérelme zsidók által visszahagyott
kokez vásárlása iránt.

H.

A zsidók által visszahagyott kokez vásárlására előterjesztett kérelmére értesitem őzv. Tarnov Károlyné győri lakost, hogy a kérelem teljesítése nem áll módomban, mert a zsidó ingóságok vásárlására még rendelkezés nincs és egyébként is a nevezett ingóságokkal, mint kincstári vagyonnal a pénzügyigazgatóság rendelkezik.

Erről őzv. Tarnov Károlynét kell értesíteni.

Győr, 1944. augusztus 3.

A kiadmány hitelül:

irodavezető.
irodavezető.

Dr. Völgy István
Dr. Völgy István s.k.
h.polgármester.

film

J aross Andor belügyminiszter urnak!

Budapest

Belügyminiszter ur bocsánatotott kérek, hogy levelemel szavarom de márnem bírom mint Magyar ember aki semmi mást nem akar mint bomba által tönkre ment üzlet helység helyet egymásik üzlet helységet mert dolgozni akarok.

Tisztelettel bejelentem, hogy 1944. évi Április hó 13 -án győrvárosát ért terror támadás alkalmával réfalu hídfőnél levő vendéglőmet telitalálat elpusztította.

Ezen terortámadás után azonnal győrvároshoz fordultam zsidó üzlethelység kiigénylésiért. Megígérték. Azóta kétés félhónaptel el és állandóan ujab és ujab nehézségeket támasztott a város úgy, hogy jelenleg is üzlet helység nélkül vagyok csekély pénzkészletemet a városi idő teljesen felemésztette.

Bátorkodom a Belügyminiszter ur figyelmét felhívni, hogy magam 53 hónapot voltam katona nős családós ember vagyok két testvérem jelenleg a keleti harctéren van édes apám hadi rokkant szüleim részért semmi támogatásban nem részesülhetek. Dolgozni akarok mint egy igaz Magyar fiatal emberhez ilő.

Győrvárosnál bejelentettem az igényemet Szabó és Radó volt zsidó üzlethelységre ezt az igényemet elutasították, hogy az épültre a város tartigényt később létesítendő Múzeum céljaira ujab bejelentésemet ismét vissza utasították azzal, hogy a nagyobb üzlet helységeket város veszi igénybe a zsidó butorokberatározására f. hó 24-én felmentem a helyettes Polgármester urhoz kérésemet elő adtam mire azt a választ kaptam raktár helység miatt a nagyobb üzletek igénybe vannak véve, de tudok raktárt jelenosem és felmentik az üzlet helységet más nap raktár helység címetet vittem mert györben elég sokvan demég a mai napig nincs üzlet helységem az üzletekbe pedig a zsidó butorokat hordják ígytehát reménytelen hogy üzlet helység legyen.

/

Bátorkodom megemléteni a Belügyminiszter urnak, hogy győriben még bomba károsult üzlethelységet nem kapot de ugyan akkor nagyon sok üzlet helység van ami protekció által meg fogynilni ilyen formán mint jómagam is szegény fiatal 31 éves kezdő akinek protekciója nem lesz de bomba károsult üzlet helységhez nem fogtudni jutni.

Kéréssem megújításával marattam a Belügyminiszter urnak igaz Magyar szívvvel tisztelője.

Győr, 1944évi június hó 27 -én

Hazafias tisztelettel

Lehel László
rendig lős
győr
Pálka u 41 m.

Győr szab.kir.város
polgármestere.
ad.10592/1944.sz.

Tárgy: Az Opitz F.u.7.sz. alatti házban dr. Horváth Ferenc orvos lakásának igénybevétele.

H.

7751/1944.pm.sz. véghatározattal a m.kir. Belügyminiszter Ur 525.707/1944.XXI.sz. alatti leirata alapján dr. Unger Gyula Deák F.u.21.sz. alatti 4.szobas orvos lakását dr. Horváth Ferenc orvosszázados győri lakosnak utaltam ki, viszont dr. Horváth Ferenc orvosszázados 5.szobás lakására bérlelül 10592/1944.pm.sz. határozattal nagykászonyi dr. Kászonyi Richard ny. főispánt jelöltem ki.

Ad. 10592/1944.pm.sz. határozattal felhívtam dr. Horváth Ferenc orvosszázadost, hogy a dr. Kászonyi Richard főispán részére kiutalt lakást adja át a bérlelül kijelölt dr. Kászonyi Richard győri lakosnak. Minthogy nevezett a határozatnak elegete nem tett megkeresem a rendőrség "ek. győri kapitányságát, szíveskedjék karkatalom útján közreműködni abban, hogy a kiutalt lakás dr. Kászonyi Richard ny. főispán részére átadassék és a lakásban lévő bitrok dr. Horváth Ferenc orvosszázados veszélyére és költségére a Belügyminiszter Ur rendelkezése alapján részre kiutalt Deák F.u.21.sz. alatt lévő dr. Unger Gyula zsidó orvos orvosi lakásába átszállításék.

Ezen határozatom ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Erről szíves intézkedés végett a m.kir. rendőrgég győri kapitányságát, dr. nagykászonyi Kászonyi Richard ny. főispán győri lakost és dr. Horváth Ferenc orvosszázados győri Opitz F.u.7.sz. alatti győri lakost értesitem.

Győr, 1944. évi november hó 4.

Láttam: Kitartás! Eljen Szálasi! Polgármester nevében:

m.kir. rendőrtanácsos,
rendőrkapitányság vezetője,

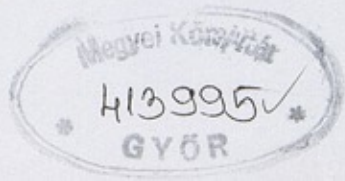
tanácsnok.

Hozzájárulok:

m.kir. vezérőrnagy.

Ajánlott bibliográfia

- 1.) Braun Róbert : Holocaust, elbeszélés, történelem. Bp., Osiris K., 1995.
- 2.) Győri életrajzi lexikon. Szerk.: Grábics Frigyes et al., Győr, Városi Könyvtár, 1999.
- 3.) Holocaust emlékkönyv a vidéki zsidóság deportálásának 50. évfordulója alkalmából. Szerk. : Králl Csaba. Bp., TEDISZ, 1994.
- 4.) Holocaust füzetek. A Magyar Auschwitz Alapítvány Holocaust Dokumentációs Központ kiadványai. A 4., 6., 7., 8., 9. füzet Szita Szabolcs, az 5. Berkes Tímea Nyugat-Magyarországi és megyei vonatkozású tanulmányaival.
- 5.) Holocaust Magyarország, 1944. Összeáll.: Ságvári Ágnes. Bp., Sollon K., 1994.
- 6.) Kemény József : Vázlatok a győri zsidóság történetéből. Győr, 1930.
- 7.) Kempelen Béla : Magyar zsidó családok. Bp., Makkabi K. 1999.
- 8.) Kertész Imre : A holocaust mint kultúra. Három előadás. Bp., Századvég. 1993.
- 9.) Lónyai Sándor : A Numerus clausustól Auswitzig. Bp., LaborPress K., 2004.
- 10.) Szita Szabolcs : Holocaust az Alpok előtt, 1944-1945. Győr, MSZMP Győr-Sopron megyei Bizottsága, 1983.
- 11.) Reményi Gyenes István : Ismerjük őket? Zsidó származású nevezetes magyarok arcképcsarnoka. Bp., Ex Libris K., 1995.

Szerkesztőség címe:
Duna-táj Magyar-Izraeli Baráti Kör
9022 Győr Arany János út 28-32

Telefon/fax: 96/320-764

Felelős kiadó:
Dr. Rácz Sándor

Technikai szerkesztés:
Győr Megyei Jogú Város Levéltára

Példányszám: 500

Nyomdai munkák:
PALATIA NYOMDA & KIADÓ KFT.
9026 Győr, Víza u. 4.
Telefon: 96/332-642

